

Ingeborga Dapkūnaitė Chicago's scenoje

Lietuvos teatrų ir filmų iškiliai artistę Ingeborgą Dapkūnaitę Chicago's scenoje jau esame matę — tai buvo per antrąjį Chicago's Tarptautinį teatro festivalį 1990 metais. Blackstone teatre Lietuvos Valstybinio teatro vaidintame Eimunto Nekrošiaus „Ilga kaip šimtmetis diena“ Ingeborga Dapkūnaitė, juodai vilkinti, balta skarele apsirišusi, išbėgusi šaukė „Stalinas mirė!“ Bet tai dar buvo nelabai didelė rolė „Ilgos kaip šimtmečio dienos“ didžiuliame artistų būryje. O šiais metais Lietuvos artistę pamatysime vaidinančią pagrindinę moteriškąją rolę Steppenwolf teatro bendrovės statomoje pasaulinėje premjeroje dramaturgo Dusty Hughes pjesės „A Slip of the Tongue“, kurios spektakliai prasidės sekmadienį, vasario 9 dieną, Steppenwolf teatro patalpose, 1650 North Halsted Street, Chicago, Illinois 60614. Tai bus jau šešiolikasis Steppenwolf teatro, vieno iš svarbesnių Chicago'je, sezonas (šio teatro spektaklius *Draugo* kultūriniam priedui yra daugelį metų recenzavęs kun. Juozas Prunskis jo „Chicago's teatruose“ skiltyje). Pastatymą režisuoja Simon Stokes, pagrindinį vaidmenį atlieka Steppenwolf iškiliausias artistas John Malkovich.

Vaidinimo „A Slip of the Tongue“, iššaukiančio naujo veikalo, veiksmas vyksta Čekoslovakijoje prieš ir po 1989 metų revoliucijos. Dramos ašį sudaro di-

Ingeborga Dapkūnaitė. Fone — Michigan'o ežero pakrantė su Chicago's miesto centro dangoraižiais.

Jurgio Anyso nuotrauka

sidento rašytojo Dominic Tantra istorija. Čekoslovakijos saugumas ji uždara kaimo izoliacijoje. Tuo tarpu Tantra santykiai su keturiom universiteto studentėm, saugumo pasiūstom ji suvilioti, yra skirti išnaudoti jo žinomą silpnę moterims ir jam paspėsti spąstus, kad jis ir toliau

neapdairiai testų savo nelegalius intelektualinius proveržius. Lyrinis, erotiškasis vaidinimas tyrinėja sumišusi, drumstą gyvenamąjį pasaulį šalyje, kurioje negalioja nei politinės, nei asmeninės laisvės.

„A Slip of the Tongue“ yra londoniečio dramaturgo Dusty

Hughes pirmas vaidinimas, statomas Amerikoje. Kiti neseniai pastatyti vaidinimai yra „Futurists“ su artistu Daniel Day Lewis National Theatre, Londone, ir „Jenkin's Ear“ Londono Royal Court Theatre. Hughes tik ką baigė režisuoti filmą „Crimes of Passion“. Jis yra buvęs meno

vadovu Londono Bush teatre, kaip ir „A Slip of the Tongue“ režisierius Simon Stokes. Gimęs Valijoje, Simon Stokes lankė Oxford'o universitetą ir lavinosi Bristol Old Vic teatro mokykloje. Dvylika metų ėjo meno vadovo pareigas Londono Bush teatre, specializuodamasis naujų anglišku, europietišku ir amerikietišku vaidinimų pastatymuose. Šiuo metu Stokes dirba kaip The Turnstyle Group teatro bendrovės Londone vedėjas. Stokes yra režisavęs vaidinimus Vokietijoje, Izraelyje ir Jungtinėje Valstybėje, drauge dirbdamas Londono West End teatruose.

Be „žvaigždės“ John Malkovich dramoje vaidina Ingeborga Dapkūnaitė (Katya Lipp), Clotilde Courau (Ivana Milosz), Lizzy McInnerny (Isabel Brezhinski) ir Kara Zediker (Teresa Kovic). Dekoracijas paruošė Tom Lynch. Apšvietimas — Steppenwolf nuolatinio menininko Kevin Rigdon. Apranga — Kaye Nottbusch. Garsas — Richard Woodbury. Pastatymo sceninis vedėjas — Robyn Taylor.

„A Slip of the Tongue“ spektakliai prasidės sekmadienį, vasario 9 dieną, ir numatyti vykti iki sekmadienio, kovo 22 dienos. Spektaklių laikas: antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — 8 v.v., šeštadieniais — 5:30 v.v. ir 9:30 v.v., sekmadieniais — 3 v. p.p. ir 7 v.v. Kovo 11 ir 18 dieną, trečiadieniais, bus popietinis spektaklis — 2 v. p.p. Dėl informacijų ir bilietų galima skambinti Steppenwolf teatrui 312-335-1650.

Nijolė Ščiukaitė

Nijolė Ščiukaitė pasitinkant

Lietuvoje pramoginės-estradinės muzikos ir dainos tradicijos jau gana senos. Prisiminkime dar savo žydėjimo ir viso pajėgumo metu mirusį šio žanro specialistą kompozitorių Benjamina Gorbulskį, kurio sukurta muzika dar ir šiandien skamba dažno mūsų estrados dainininko lūpose.

Jeigu iš vyrų estrados dainininkų labai ryškiai išsiskiria Stasys Povilaitis, kurį dar ir praėjusią vasarą Palangoje teko girdėti, tai moterų yra visa grupė: Nijolė Ščiukaitė, Ona Valiukevičiūtė, Nijolė Tallat-Kelpšaitė, Janina Misiukaitė ir dar viena kita. Tačiau jų eilėse pirmoji vieta turbūt atitektų Ščiukaitėi, jau net 27 metus dainuojančiai Lietuvos profesionalioje scenoje. Viena po kitos buvo leidžiamos plokštelės su jos dainomis (iki šiol net 12), jos koncertuose publikos niekada netrūkdavo. Tai reto populiarumo įgijusi dainininkė, nuoširdi atlikėja, moteris, kuri moka ir gali su visais bendrauti.

Jau senokai ši solistė norėjo atvykti į Ameriką, ypač kuomet dar buvo gyva jos teta — T. Gaidelienė (kompozitoriaus Juliaus Gaidelio žmona). Tačiau jai, dėl suprantamų priežasčių, buvo užkelti vartai į šį kraštą, nes Lietuvoje tuomet visa sprendė komunistų partija ir saugumas. Tik prieš porą savaičių jai pavyko atvykti į

Ed. Š.

Juozo Žilevičiaus kūrybinis palikimas

(Atkelta iš 3 psl.)

teiginiais ir svarstyti, ar jis nesuabsoliutino muzikos vaidmens žmogaus gyvenime. Tačiau prieš tai darant, reiktų neužmiršti palyginti Lietuvos kultūros istorijos su kitų Europos kraštų kultūros raida. Paanalizuokime paties Žilevičiaus pateiktus pavyzdžius. Profesorius rašė: „Muzika ir muzikininkai būdavo taip gerbiami, jog viduriniuose amžiuose Anglijoje už arfisto užmušimą įstatymuose buvo numatyta tam tikra baudmė; ji buvo daug smarkesnė, nekaip užmušus paprastą pilietį.

Lietuvoje irgi randame prasiplatinusią panašią nuomonę, sakoma, jei ramiai nori keliauti per Lietuvos girias, vietoje ginklo imk su savim kanklę, nes kanklininkai visur laukiami ir labai pageidaujami svečiai“. Bet jei Anglijoje, Vokietijoje ar Austrijoje muzika visą laiką buvo gerbiama ir toleruojama, tai Lietuvoje, ypač carinės priepaudo metais, dėmesys jai visai sumažėjo. Gal todėl Žilevičius, matydamas tokį didelį kontrastą tarp Vakarų Europos ir Lietuvos profesionaliosios muzikos bei švie-

timo sistemos, nesąmoningai hiperbolizavo muzikos reikšmę, stengdamasis pažadinti žmonėse beblėstančią meilę liaudies dainai, siekdamas išugdyti naują, visapusiškai apsišvietusią jauną žmoniją. Ir kažin, ar nebūtų mūsų tauta šiek tiek doresnė ir kultūringesnė, jei būtų bandžiusi įgyvendinti Žilevičiaus deklaruojamus harmoningos asmenybės principus. Bet profesorius skelbtos tiesos dar tarpukario metais ne visų buvo išgirstos, o sovietinių laikotarpiu ir visai ignoruojamos.

Tačiau iš mano pusės būtų ne teisinga i Juozo Žilevičiaus gyvenimą žvelgti vien per tamsius akinius. Juk jei i vieną vietą sudėtume visas jį ištikusias nesėkmes, tai jos vis tiek negalėtų

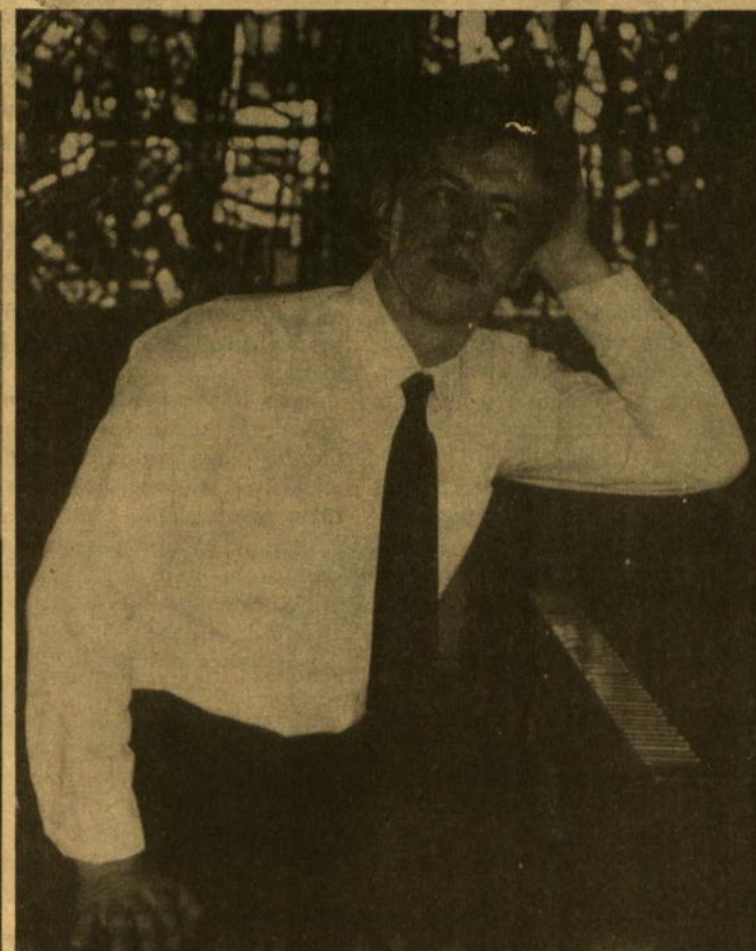
nusverti šviesių ir laimingų dienų. Todėl reikia pripažinti, kad profesorius nuolat buvo globojamas ir Dievo apvaizdos. Matyt, jį apsaugojo Žilevičių Rusijoje pilietinio karo metais, jį lenkų pasienyje apgynė nuo kulku ir padėjo sėkmingai grįžti i Lietuvą. Kitaip būtų galima traktuoti ir 1939 metus. Taip, tiesa, kad tuo metu kompozitoriui buvo užkirstas kelias i gimtinę. Bet tuo pačiu jis išsigelbėjo nuo vokiškų ir sovietinių lagerių. O kas, jei ne Dievo apvaizda buvo Tėvų jėgų suteikta pastogė, už kurią jis visą laiką jiems buvo dėkingas, kurioje galėjo gyvuoti Lietuvos muzikologijos archyvas. O kiek gerų žmonių, ištikimų draugų ir nuosirdžių talkininkų Žilevičius netiko savo kelyje. Juos visus net

sunku ir išvardinti. Norėčiau paminėti nors kelis, kuriuos per šiuos pora mėnesių man teko pažinti, vien iš idėjų ir pasiūlymų šandien besidarbuojančius Žilevičiaus-Kreivėno archyve — tai J. Sodaitis, K. Skaisgiris, K. Šablevičius.

Savo pranešimą norėčiau baigti Juozo Žilevičiaus žodžiais: „Sielos neišauklėjęs — kultūros nekelsi, o siela auklėjama ten, kur tautiškumas, menas, grožis“. Visa profesoriaus veikla įrodo, kad jis buvo ne tik kompozitorius ir archyvaras, mokytojas ir muzikologas, lektorius ir dirigentas, bet ir filosofas, ieškantis savo tautai prasmingos būties. Jis, kaip senovės vaidila su kanklėmis rankose, rado sau įkvėpimo tikėjimo tiesose bei tėvynės meilėje. Ir Dievo apvaizda muzikos garsų pavidalu dovanoją Juozui Žilevičiui ilgą ir prasmingą gyvenimą. O mums šviesių ir taurių asmenybę, iš kurios dar tiek daug reikia mokytis.

Sonata Deivikytė-Zubovienė

Rokas Zubovas

Sonatos ir Roko Zubovų koncertas Chicago'je

Pianistai Sonata ir Rokas Zubovai praėjusiais metais įstojo į De Paul universitetą Chicago'je muzikos fakultetą ir konkurso keliu laimėjo jaunų talentų stipendijas studijoms. Abu yra žymaus pia-

nisto profesoriaus D. Papern studentai ir savo rečitalius De Paul universitete turės šių metų kovo mėnesį. Tarpsemestrinės pertraukos laiką jie vyks į Cleveland'ą pas mūsų virtuozą pianis-

tą profesorių Andrių Kuprevičių pasigilinti muzikos interpretacijoje.

Šiuos jaunus pianistus išgarsins Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus rengiamame jų kon-

certe sekmadienį, sausio 26 dieną, 3 v. p.p. Programoje bus Chopin'o, Debussy, Brahms'o ir Rachmaninoff'o kūriniai. Koncertas taipgi bus proga įžvelgti Sonatos ir Roko Zubovų nuolatinį meninį brendimą.

N. M.

„Kai Lietuva valdė pasaulį“, III

Kestučio Nako „Kai Lietuva valdė pasaulį“ trečioji dalis, tai didžiulės artistų sudėties istorinis spektaklis, sujungiantis absurdiškus teatro elementus, romantiką, tradicinę prieškrėščioniškąją lietuvių tautosaką, muziką ir motyvus. Tai Lietuvos neidovų giminės istorija prieš pat krikščionybės įvedimą. Vaidinime aidės temos taip sava laikės, kaip ir šių dienų spaudos antraštės: susiduriančios kultūros, tikėjimų sistemų naika ir išsigimimas, rasizmas, lytinė diskriminacija, asmeniškos ir kultūrinės tapatybės ieška, sugriuvusi šeima ir jauno žmogaus subrendimas gendančiame pasaulyje. Pseudoklasiškas spektaklio stilius pasiekiamas „jambiniu juokametu“ parašytais dialogais. Pastatyme vadina pasižymėjusiu niujorkiškais artistais, o taip pat ir anksčiau vaidinę Kestučio Nako spektakliuose. Sir Edgar Oliver vėl pasirodys „Buratininko“ vaidmenyje.

Šios dramos autorius ir režisierius Kestutis Nakas yra kūręs dramas, režisavęs ar vaidinęs New York'o Public Theatre, La Mama, The Kitchen, P.S. 122, 8

B.C. ir kituose. Jo kiti parašyti veikalai šalia „When Lithuania Ruled the World“, Parts I and II yra „The Amazing Spear of Destiny“, „Rasputin“, „The Andrew Carnegie Story“, „Lost Child“, „Crimes of Ages“. 1983 metais jis režisavo serijinę versiją Šekspyro kruvinojo „Titus Andronicus“ Pyramid teatre. Šių metų sausio 13 dieną Kestutis Nakas vaidino vieno žmogaus spektaklyje „Downward Facing Dog“ La Mama teatre, New York'e.

Kestučio Nako parašyta ir reži-

suojama drama su Dan Davis jai sukurta muzikine palyda statoma GOH Productions/Seven Loaves, Inc. drauge su Anthology Film Archives (mūsų filmininko Jono Meko New York'e prieš kiek laiko įsteigta filmų demonstravimo bendrovė). Spektakliai vyksta nuo sausio 17 iki sausio 26 dienos. Visom ateinančios savaitės dienom, pradedant pirmadieniu, baigiant šeštadieniu, spektakliai vyks 8 v.v., o sekmadieniais, sausio 19 ir 26 dieną, 3 v. p.p., Anthology Film Archives auditorijoje, 32 Second Avenue at Second Street, New York'e. Dėl informacijų, bilietų ir rezervacijų galima skambinti (212) 777-3891.

GOH PRODUCTIONS PRESENTS A LIVE THEATRICAL EVENT:

WHEN LITHUANIA RULED THE WORLD

PART III

WRITTEN & DIRECTED BY **KESTUTIS NAKAS**

WITH **EDGAR OLIVER**

JANUARY 17-26 8 PM SUNDAYS 3 PM \$10.

COURTHOUSE THEATRE ANTHOLOGY FILM ARCHIVES
32 SECOND AVE. (AT SECOND ST.)
RESERVATIONS 777-3891